

Prevalence hypertenze v těhotenství v České Republice v letech 2012-2021

¹Jan Václavík, ^{2,3}Jiří Jarkovský, ³Radka Pohlová, ³Jitka Jírová, ³Anna Zouharová

¹ Interní a kardiologická klinika FN Ostrava a LF Ostravské Univerzity

²Institut biostatistiky a analýz, Lékařská fakulta MU Brno

³Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, Praha

Úvod

- Arteriální hypertenze v těhotenství postihuje asi 5-10% těhotenství s nepříznivými dopady na výsledky těhotenství u matky, plodu a novorozence

Hypertenze v těhotenství zahrnuje

- **Preexistující** hypertenze – vzniká již před těhotenstvím nebo do 20. týdne, trvá >6 týdnů po porodu
- **Gestační** – vzniká po 20. týdnu těhotenství, a zpravidla ustupuje do 6 týdnů po porodu
- Preeklampsie = gestační s významnou proteinurií >300 mg/24 hod. nebo ACR >30 mg/mmol
- Preexistující s naroubovanou gestační s proteinurií
- Prenatálně neklasifikovatelná

Hypertenze v těhotenství: Definice a klasifikace dle ESH

- Definice hypertenze v těhotenství založena na hodnotách TK v ordinaci:
 - Systolický TK >140 mmHg a/nebo
 - Diastolický TK >90 mmHg
- Klasifikace:
 - Mírná – 140-159/90-109 mmHg
 - Těžká $\geq 160/110$ mmHg

Cíl práce

- Cílem této studie bylo analyzovat vývoj prevalence hypertenzních onemocnění v těhotenství v České Republice během uplynulého desetiletí

Metodika

- Údaje o všech porodech a potratech v období 2012-2021 byly získány z Národního registru reprodukčního zdraví (NRRZ) a Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS)

Metodika

- Jako **preexistující hypertenze** byly zahrnuty rodičky, kterým byla rok před začátkem těhotenství vykázána diagnóza I10 dle definice a zároveň jim bylo předepsáno léčivo z vybraných ATC skupin (C02, C03, C07, C08, C09)
- Jako **hypertenze v těhotenství** byly zahrnuty rodičky, kterým byla během těhotenství vykázána diagnóza O13, nebo diagnóza I10 a zároveň předepsáno léčivo z vybraných ATC skupin

Výsledky

Table 1: Hypertension in pregnant women with deliveries in the period 2012–2021

Year of delivery	Total number of deliveries	Number of women with pre-existing hypertension (I10) ⁽¹⁾	% women with pre-existing hypertension (I10) ⁽¹⁾	Number of women with hypertension during pregnancy		
				O13 (% of deliveries) ⁽²⁾	I10 (% of deliveries) ⁽³⁾	Any hypertension in pregnancy (% of deliveries) ⁽⁴⁾
2012	105 790	914	0.86%	4 822 (4.6 %)	1 472 (1.4 %)	5 937 (5.6 %)
2013	103 902	905	0.87%	4 756 (4.6 %)	1 451 (1.4 %)	5 878 (5.7 %)
2014	106 971	912	0.85%	5 108 (4.8 %)	1 519 (1.4 %)	6 270 (5.9 %)
2015	107 618	893	0.83%	4 991 (4.6 %)	1 627 (1.5 %)	6 172 (5.7 %)
2016	109 520	916	0.84%	5 185 (4.7 %)	1 706 (1.6 %)	6 434 (5.9 %)
2017	111 628	1 027	0.92%	5 238 (4.7 %)	1 685 (1.5 %)	6 464 (5.8 %)
2018	111 744	1 040	0.93%	5 128 (4.6 %)	1 723 (1.5 %)	6 406 (5.7 %)
2019	109 702	982	0.9%	4 765 (4.3 %)	1 607 (1.5 %)	6 006 (5.5 %)
2020	107 062	963	0.9%	4 597 (4.3 %)	1 700 (1.6 %)	5 905 (5.5 %)
2021	108 350	1 023	0.94%	4 676 (4.3 %)	1 778 (1.6 %)	6 027 (5.6 %)

Prevalence preexistující hypertenze

Table 1: Hypertension in pregnant women with deliveries in the period 2012–2021

Year of delivery	Total number of deliveries	Number of women with pre-existing hypertension (I10) ⁽¹⁾	% women with pre-existing hypertension (I10) ⁽¹⁾	Number of women with hypertension during pregnancy		
				O13 (% of deliveries) ⁽²⁾	I10 (% of deliveries) ⁽³⁾	Any hypertension in pregnancy (% of deliveries) ⁽⁴⁾
2012	105 790	914	0.86%	4 822 (4.6 %)	1 472 (1.4 %)	5 937 (5.6 %)
2013	103 902	905	0.87%	4 756 (4.6 %)	1 451 (1.4 %)	5 878 (5.7 %)
2014	106 971	912	0.85%	5 108 (4.8 %)	1 519 (1.4 %)	6 270 (5.9 %)
2015	107 618	893	0.83%	4 991 (4.6 %)	1 627 (1.5 %)	6 172 (5.7 %)
2016	109 520	916	0.84%	5 185 (4.7 %)	1 706 (1.6 %)	6 434 (5.9 %)
2017	111 628	1 027	0.92%	5 238 (4.7 %)	1 685 (1.5 %)	6 464 (5.8 %)
2018	111 744	1 040	0.93%	5 128 (4.6 %)	1 723 (1.5 %)	6 406 (5.7 %)
2019	109 702	982	0.9%	4 765 (4.3 %)	1 607 (1.5 %)	6 006 (5.5 %)
2020	107 062	963	0.9%	4 597 (4.3 %)	1 700 (1.6 %)	5 905 (5.5 %)
2021	108 350	1 023	0.94%	4 676 (4.3 %)	1 778 (1.6 %)	6 027 (5.6 %)

Podíl žen s preexistující hypertenzí byl mezi lety 2012-2021 stacionární, mezi 0,86-0,94%

Celková prevalence hypertenze v těhotenství

Table 1: Hypertension in pregnant women with deliveries in the period 2012–2021

Year of delivery	Total number of deliveries	Number of women with pre-existing hypertension (I10) ⁽¹⁾	% women with pre-existing hypertension (I10) ⁽¹⁾	Number of women with hypertension during pregnancy		
				O13 (% of deliveries) ⁽²⁾	I10 (% of deliveries) ⁽³⁾	Any hypertension in pregnancy (% of deliveries) ⁽⁴⁾
2012	105 790	914	0.86%	4 822 (4.6 %)	1 472 (1.4 %)	5 937 (5.6 %)
2013	103 902	905	0.87%	4 756 (4.6 %)	1 451 (1.4 %)	5 878 (5.7 %)
2014	106 971	912	0.85%	5 108 (4.8 %)	1 519 (1.4 %)	6 270 (5.9 %)
2015	107 618	893	0.83%	4 991 (4.6 %)	1 627 (1.5 %)	6 172 (5.7 %)
2016	109 520	916	0.84%	5 185 (4.7 %)	1 706 (1.6 %)	6 434 (5.9 %)
2017	111 628	1 027	0.92%	5 238 (4.7 %)	1 685 (1.5 %)	6 464 (5.8 %)
2018	111 744	1 040	0.93%	5 128 (4.6 %)	1 723 (1.5 %)	6 406 (5.7 %)
2019	109 702	982	0.9%	4 765 (4.3 %)	1 607 (1.5 %)	6 006 (5.5 %)
2020	107 062	963	0.9%	4 597 (4.3 %)	1 700 (1.6 %)	5 905 (5.5 %)
2021	108 350	1 023	0.94%	4 676 (4.3 %)	1 778 (1.6 %)	6 027 (5.6 %)

Celkový podíl žen s hypertenzí v těhotenství ukončených porody byl rovněž stacionární a osciloval mezi 5,6%-5,9%

Gestační stáří

- Vyšší prevalence hypertenze byla zjištěna u žen s porody dětí s nižším gestačním stářím

Tabulka 2: Počet rodiček s hypertenzí dle gestačního stáří v období 2012–2021

Rok porodu	Gestační stáří	Počet porodů celkem	Počet rodiček s hypertenzí před začátkem těhotenství (I10) ⁽¹⁾	Počet rodiček s hypertenzí během těhotenství		
				O13 (% z porodů) ⁽²⁾	I10 (% z porodů) ⁽³⁾	O13 nebo I10 (% z porodů) ⁽⁴⁾
2012	≤22 GT	14	0	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)
	23 GT	21	0	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)
	24 GT	60	1	0 (0,0 %)	1 (1,7 %)	1 (1,7 %)
	25+0–27+6 GT	246	9	16 (6,5 %)	14 (5,7 %)	26 (10,6 %)
	28+0–31+6 GT	820	19	72 (8,8 %)	41 (5,0 %)	98 (12,0 %)
	32+0–33+6 GT	1 060	24	94 (8,9 %)	36 (3,4 %)	113 (10,7 %)
	34+0–36+6 GT	6 083	81	439 (7,2 %)	151 (2,5 %)	538 (8,8 %)
	37+0–38+6 GT	24 546	274	1 396 (5,7 %)	473 (1,9 %)	1 736 (7,1 %)
	39+0–41+6 GT	71 141	496	2 751 (3,9 %)	747 (1,1 %)	3 359 (4,7 %)
	≥42+0 GT	1 799	10	54 (3,0 %)	9 (0,5 %)	66 (3,7 %)

Gestační stáří (pokrač.)

2013	≤22 GT	6	0	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)
	23 GT	22	1	2 (9,1 %)	1 (4,5 %)	2 (9,1 %)
	24 GT	42	1	1 (2,4 %)	2 (4,8 %)	3 (7,1 %)
	25+0–27+6 GT	234	6	19 (8,1 %)	10 (4,3 %)	23 (9,8 %)
	28+0–31+6 GT	799	16	69 (8,6 %)	28 (3,5 %)	87 (10,9 %)
	32+0–33+6 GT	1 044	21	76 (7,3 %)	33 (3,2 %)	101 (9,7 %)
	34+0–36+6 GT	5 866	84	423 (7,2 %)	137 (2,3 %)	517 (8,8 %)
	37+0–38+6 GT	22 429	278	1 306 (5,8 %)	464 (2,1 %)	1 652 (7,4 %)
	39+0–41+6 GT	70 754	490	2 774 (3,9 %)	759 (1,1 %)	3 395 (4,8 %)
	≥42+0 GT	2 706	8	86 (3,2 %)	17 (0,6 %)	98 (3,6 %)
2021	≤22 GT	23	0	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)
	23 GT	49	0	0 (0,0 %)	2 (4,1 %)	2 (4,1 %)
	24 GT	50	1	4 (8,0 %)	3 (6,0 %)	6 (12,0 %)
	25+0–27+6 GT	223	6	14 (6,3 %)	18 (8,1 %)	26 (11,7 %)
	28+0–31+6 GT	657	15	55 (8,4 %)	29 (4,4 %)	78 (11,9 %)
	32+0–33+6 GT	853	18	62 (7,3 %)	37 (4,3 %)	88 (10,3 %)
	34+0–36+6 GT	5 126	79	338 (6,6 %)	147 (2,9 %)	443 (8,6 %)
	37+0–38+6 GT	22 092	289	1 266 (5,7 %)	518 (2,3 %)	1 624 (7,4 %)
	39+0–41+6 GT	77 059	613	2 885 (3,7 %)	1 015 (1,3 %)	3 703 (4,8 %)
	≥42+0 GT	2 218	2	52 (2,3 %)	9 (0,4 %)	57 (2,6 %)

Potraty

Table 2: Hypertension in pregnant women with stillbirths in the period 2012–2021

Year of abortion / stillbirth	Total number of stillbirths	Number of women with pre-existing hypertension (I10) ⁽¹⁾	% women with pre-existing hypertension (I10) ⁽¹⁾	Number of women with hypertension during pregnancy		
				O13 (% of stillbirths) ⁽²⁾	I10 (% of stillbirths) ⁽³⁾	Any hypertension in pregnancy (% of stillbirths)
2012	37 897	399	1.05%	11 (0.0 %)	91 (0.2 %)	447 (1.2 %)
2013	37 879	429	1.13%	11 (0.0 %)	96 (0.3 %)	482 (1.3 %)
2014	37 160	434	1.17%	9 (0.0 %)	117 (0.3 %)	495 (1.3 %)
2015	35 963	371	1.03%	8 (0.0 %)	126 (0.4 %)	444 (1.2 %)
2016	36 563	462	1.26%	23 (0.1 %)	185 (0.5 %)	569 (1.6 %)
2017	35 425	502	1.42%	24 (0.1 %)	171 (0.5 %)	584 (1.6 %)
2018	33 269	419	1.26%	16 (0.0 %)	154 (0.5 %)	505 (1.5 %)
2019	32 269	455	1.41%	21 (0.1 %)	173 (0.5 %)	534 (1.7 %)
2020	30 778	406	1.32%	15 (0.0 %)	177 (0.6 %)	490 (1.6 %)
2021	28 547	394	1.38%	12 (0.0 %)	150 (0.5 %)	467 (1.6 %)

Potraty a preexistující hypertenze

Table 2: Hypertension in pregnant women with stillbirths in the period 2012–2021

Year of abortion / stillbirth	Total number of stillbirths	Number of women with pre-existing hypertension (I10) ⁽¹⁾	% women with pre-existing hypertension (I10) ⁽¹⁾	Number of women with hypertension during pregnancy		
				O13 (% of stillbirths) ⁽²⁾	I10 (% of stillbirths) ⁽³⁾	Any hypertension in pregnancy (% of stillbirths)
2012	37 897	399	1.05%	11 (0.0 %)	91 (0.2 %)	447 (1.2 %)
2013	37 879	429	1.13%	11 (0.0 %)	96 (0.3 %)	482 (1.3 %)
2014	37 160	434	1.17%	9 (0.0 %)	117 (0.3 %)	495 (1.3 %)
2015	35 963	371	1.03%	8 (0.0 %)	126 (0.4 %)	444 (1.2 %)
2016	36 563	462	1.26%	23 (0.1 %)	185 (0.5 %)	569 (1.6 %)
2017	35 425	502	1.42%	24 (0.1 %)	171 (0.5 %)	584 (1.6 %)
2018	33 269	419	1.26%	16 (0.0 %)	154 (0.5 %)	505 (1.5 %)
2019	32 269	455	1.41%	21 (0.1 %)	173 (0.5 %)	534 (1.7 %)
2020	30 778	406	1.32%	15 (0.0 %)	177 (0.6 %)	490 (1.6 %)
2021	28 547	394	1.38%	12 (0.0 %)	150 (0.5 %)	467 (1.6 %)

U žen s potratem vzrostl podíl žen s hypertenzí zjištěnou před těhotenstvím v těchto letech z 1,05% na 1,38%

Potraty a hypertenze v těhotenství

Table 2: Hypertension in pregnant women with stillbirths in the period 2012–2021

Year of abortion / stillbirth	Total number of stillbirths	Number of women with pre-existing hypertension (I10) ⁽¹⁾	% women with pre-existing hypertension (I10) ⁽¹⁾	Number of women with hypertension during pregnancy		
				O13 (% of stillbirths) ⁽²⁾	I10 (% of stillbirths) ⁽³⁾	Any hypertension in pregnancy (% of stillbirths)
2012	37 897	399	1.05%	11 (0.0 %)	91 (0.2 %)	447 (1.2 %)
2013	37 879	429	1.13%	11 (0.0 %)	96 (0.3 %)	482 (1.3 %)
2014	37 160	434	1.17%	9 (0.0 %)	117 (0.3 %)	495 (1.3 %)
2015	35 963	371	1.03%	8 (0.0 %)	126 (0.4 %)	444 (1.2 %)
2016	36 563	462	1.26%	23 (0.1 %)	185 (0.5 %)	569 (1.6 %)
2017	35 425	502	1.42%	24 (0.1 %)	171 (0.5 %)	584 (1.6 %)
2018	33 269	419	1.26%	16 (0.0 %)	154 (0.5 %)	505 (1.5 %)
2019	32 269	455	1.41%	21 (0.1 %)	173 (0.5 %)	534 (1.7 %)
2020	30 778	406	1.32%	15 (0.0 %)	177 (0.6 %)	490 (1.6 %)
2021	28 547	394	1.38%	12 (0.0 %)	150 (0.5 %)	467 (1.6 %)

U žen s potratem vzrostl celkový podíl žen s hypertenzí v těhotenství z 1,2% na 1,6%

Hypertenze v těhotenství celkem

Table 3: Hypertension in pregnant women with livebirths and stillbirths in the period 2012–2021

Year	Deliveries with livebirth	Stillbirths	Total pregnancies	Proportion of stillbirths (%)	Pregnancies with hypertension - livebirths	Pregnancies with hypertension - stilbirths	Total pregnancies with hypertension	% of hypertension in pregnancy (livebirth or stillbirth)
2012	105 790	37 897	143 687	26.37	5937	447	6384	4.44%
2013	103 902	37 879	141 781	26.72	5878	482	6360	4.45%
2014	106 971	37 160	144 131	25.78	6270	495	6765	4.69%
2015	107 618	35 963	143 581	25.05	6172	444	6616	4.61%
2016	109 520	36 563	146 083	25.03	6434	569	7003	4.79%
2017	111 628	35 425	147 053	24.09	6464	584	7048	4.79%
2018	111 744	33 269	145 013	22.94	6406	505	6911	4.76%
2019	109 702	32 269	141 971	22.73	6006	534	6540	4.61%
2020	107 062	30 778	137 840	22.33	5905	490	6395	4.64%
2021	108 350	28 547	136 897	20.85	6027	467	6494	4.74%

Diskuse

- Prevalence hypertenze v těhotenství v Irsku v roce 2016 byla 5,9%
- Prevalence gestační hypertenze v USA se odhaduje kolem 6-7%, chronická hypertenze je přítomna u 0,9-1,5% těhotenství

Diskuse

- Portugalsko – hypertenzi v těhotenství mělo 6% žen

Table 1: Number of cases and incidence rate of hypertensive disorders during pregnancy by type.

Types of Hypertensive disorder (HD)	Number of cases (N)	Incidence rate (IR) (%)
Chronic Hypertension	99	1,5
Gestational Hypertension	166	2,5
Preeclampsia	91	1,4
Superimposed preeclampsia	16	0,2
Eclampsia	5	0,1
HELLP syndrome	10	0,1
Total HD	387	6
Total population	6726	100

Závěry

- Prevalence hypertenze v těhotenství v České Republice byla ve sledovaném období 2012-2021 stacionární a byla obdobně vysoká, jako v ostatních západních zemích